

збільшення інвестицій у науково-технічний розвиток; взаємодія фінансового, промислового та інтелектуального капіталу; можливість рахунок високої концентрації капіталу реалізовувати науково-технічні розробки, створювати найскладніші технічні й технологічні системи; можливість формування міжнародних коопераційних зв'язків на основі створення міжнародних консорціумів.

*Оксана Мелих,
Володимир Свірський*

Тернопільський державний економічний університет

ВАЛЮТНО-КУРСОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІЗ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Валютно-курсдова політика є однією з найважливіших складових монетарної політики держави. Вона прямо чи опосередковано впливає на всі економічні процеси в країні. Проблема вибору оптимальної валютно-курсової політики має дуже велике значення і набуває особливої актуальності в період економічних криз та трансформацій.

Окремі аспекти валютно-курсової політики розглядали у своїх працях О. Береславська, Ю. Біленко, Т. Вахненко, А. Гальчинський, З. Луцишин, В. Лисицький, В. Стельмах, А. Філіпенко, В. Ющенко, С. Яременко та інші.

Однак трансформаційні процеси в Україні зумовлюють необхідність подальших пошуків вибору оптимальної валютно-курсової політики.

Ми поділяємо думку російського дослідника Е. Балашко, що "... вибір лише однієї моделі, теорії чи концепції валютно-курсової політики є неможливим ... спроба відкинути всі "погані" схеми та залишити "найкращі" приречена на провал всі вони довели свою дієздатність на практиці за певних обставин..." [1, с. 57]. Схоже, такий підхід був реалізований на практиці в Україні. На початку 90-х НБУ запровадив режим плаваючого валютного курсу через недостатність своїх валютних резервів. Значна девальвація національної грошової одиниці на той час була спричинена емісійною підтримкою національної економіки. Із 1996 року в Україні діяв режим валютного коридору. В 1998 році через валютно-фінансову кризу в Азії та Росії, а також несприятливу макроекономічну ситуацію в державі Нацбанк був змушений застосувати цілий ряд адміністративних заходів валютно-курсової політики.

Починаючи з 2000 року валютно-курсдова політика НБУ була спрямована на підтримку відносної стабільності номінального курсу гривні [2, с. 4]. Так, у період 2001-2003 років номінальний валютний курс зріс на 1,93 %, а у 2003 він зріс лише на 0,02 % (однак із врахуванням

інфляції 8,2 % реальний ріст був значно вищим) [3, с. 18]. Після несподіваної ревальвації у 2005 році Нацбанк взяв курс у напрямку поступової лібералізації валютно-курсової політики через запровадження плаваючого валютного курсу.

Як відомо, зміна курсу національної грошової одиниці безпосередньо впливає на зовнішньоекономічну діяльність. Утім, це дещо спрощений підхід, оскільки вплив валютно-курсової політики на економічні процеси має "безліч нюансів та перехресних взаємозв'язків"[4, с. 71]. Так, валютно-курсова політика в Україні сприяла розвитку експортних галузей. Разом з тим вітчизняна економіка стала залежною від зовнішньої кон'юнктури (частка експорту у ВВП у 2003 році досягла 57,6 %). Водночас, девальвація спричиняє ріст імпортних цін, знецінення вартості національного багатства та зниження купівельної спроможності бюджету [5, с. 8]. В свою чергу ревальвація номінального обмінного курсу несе також фінансові ризики [6, с. 19-22].

Зрозуміло, що вплив валютно-курсової політики на економічний розвиток не варто ні абсолютизувати, ані недооцінювати. Вона не може слугувати універсальним засобом вирішення всіх проблем, а лише у поєднанні із фінансово-бюджетною та загальною економічною політикою може бути дієвою та адекватною для їх вирішення.

Література

1. Балацкий Е. Факторы формирования валютных курсов: плюрализм моделей, теорий и концепций // Мировая экономика и международные отношения. – 2003. – № 1. – С. 46-58.
2. Шаповалов А. Стратегічні напрями курсової політики України у рамках моделі сталого економічного розвитку // Вісник НБУ. – 2005. – № 11. – С. 3-6.
3. Береславська О. Курсова стабільність і макроекономічні досягнення в Україні // Вісник НБУ. – 2004. – № 2. – С. 18-21.
4. Ершов М.В. Валютно-финансовые механизмы в современном мире (кризисный опыт конца 90-х). – М.: ОАО "НПО "Издательство "Экономика", 2000. – 319 с.
5. Гальчинський А. Макроекономічні та монетарні передумови політики зростання // Вісник НБУ. – 2004. – № 8. – С. 6-8.
6. Вахненко Т. Фінансові ризики ревальвації номінального обмінного курсу // Вісник НБУ. – 2005. – № 5. – С. 19-22.

Наталія Мудрик

Хмельницький національний університет

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ

В економічній літературі термін "ризик" - це потенційна можливість того, що очікувані або неочікувані події можуть негативно вплинути на